

‘Zonder bonussen kun je geen goede mensen aantrekken’

Nieuwe topman van pensioenuitvoerder APG pareert in zijn eerste interview kritiek op variabele beloningen voor de eigen vermogensbeheerders

Nelleke Trappenburg
Amsterdam

Individuele pensioenpotjes, lumpsum, alles juist collectief. Sinds een nieuwe ronde pensioenkortingen dreigt, vallen experts over elkaar heen over hoe de oudedagsvoorziening in Nederland moet worden herzien.

Zo niet Gerard van Olphen, de nieuwe voorzitter van 's lands grootste pensioenuitvoerder APG, en daarmee verantwoordelijk voor de pensioenen van 4,5 miljoen ambtenaren, leraren en bouwvakkers. Hij houdt zich in zijn eerste interview als APG-bestuurder opvallend stil over welke kant het op moet met de Nederlandse pensioenen. 'Ik ga er niet over. Net als bij voetbal heeft Nederland bij pensioenen 15 miljoen bondscoaches. Het is echter aan de pensioenfondsen, sociale partners en de politiek om te beslissen hoe het stelsel eruit moet zien', aldus Van Olphen.

Dat betekent overigens niet dat de voormalige topman van SNS Reaal lijdzaam gaat zitten afwachten totdat de polder eruit is. Hij wil APG alvast klaarstomen voor een nieuw stelsel. 'De grote lijnen zijn wel duidelijk. Zo wil iedereen dat deelnemers meer inzicht krijgen in hun pensioen. Dat vergt een enorme omslag voor ons als uitvoerder. We moeten van de langzaamste communicatiecyclus — zelfs de Wehkamp communiceerde met twee catalogi per jaar vaker dan wij — naar informatie op dagbasis voor 4,5 miljoen deelnemers. Dat wordt geen gemakkelijke opgave.'

Van Olphen zit nu honderd dagen op zijn nieuwe post. Hij was een jaar geleden benaderd, maar dat proces werd gestaakt omdat hij meeding als topman van verzekeringsbedrijf Vivat bij de verkoop aan het Chinese Anbang. Dat bleek een kort avontuur. Van Olphen werd er al snel uit gewerkt door de Chinezen. Het ontslag bij Vivat is hem naar eigen zeggen niet voor de voeten geworpen bij de benoeming bij APG. Wel ontstond er net als bij zijn aantreden bij SNS Reaal ophef over zijn salaris.

V Hoe hebt u dat ervaren?

'Ik was meer verrast door de aandacht dan door de discussie. Het is volstrekt logisch dat er discussie is over de hoogte van salarissen nu pensioenfondsen onder druk staan. Zeker als er kortingen dreigen.'

V Vindt u het fair dat u vijf ton verdient?

'Er is langs drie assen gekeken of mijn salaris in balans is. Allereerst is er gekeken hoe het zich verhoudt tot de markt, waarbij meer naar nutsbedrijven is gekeken dan naar financiële instellingen. Daarnaast mocht mijn beloning bij APG niet meer dan 20 keer hoger dan het laagste loon zijn en moest mijn salaris lager zijn dan dat van

mijn voorganger. Mijn loon is 10% lager.'

V Er is ook kritiek op de bonussen die APG verstrekt aan zijn eigen vermogensbeheerders. Wat vindt u daarvan?

'We kiezen er bewust voor om bepaalde beslissingen zelf te doen, omdat dat per saldo goedkoper is dan uitbesteden. Dan betalen we al snel drie à vier keer zo veel. Maar door het zelf te doen ontkomt je niet aan variabele beloningen.'

V Want anders kun je geen goede mensen aantrekken?

'Ja, dat geldt zeker in de Verenigde Staten en Hongkong. Zo'n 70% van het totaal van €32 mln aan bonussen is dan ook daar uitbetaald. Maar we zitten niet aan de bovenkant. In de VS proberen we mensen aan ons te binden door een goed zorg- en pensioenpakket, een soort Nederlandse arbeidsvoorwaarden in een Amerikaans jasje. Als mensen echt geld willen verdienen, moeten ze niet voor ons komen werken.'

V Heeft de uitslag van het brexitreferendum u verrast?

'Ja, ik ging donderdag nog naar bed met het idee dat het een bremain zou worden. Maar APG was op beide scenario's voorbereid. We zijn geen hedgefonds, we kunnen en willen niet gokken op een bepaalde uitkomst.'

V Hoe had APG zich voorbereid?

'Het pond was goed ingedekt en de hele beleggingsportefeuille is van tevoren nog eens nagelopen. Verder moeten de beleggingsteams natuurlijk klaarstaan vrijdag. Je wilt niet dat ze de avond daarvoor met z'n allen

CV

1962

Geboren in Nieuwer-Amstel (nu gemeente Amstelveen)

1985

Doctoraal bedrijfseconomie en postdoctorale opleiding tot registeraccountant in Groningen

2013-2015

Bestuursvoorzitter SNS Reaal

2015

Bestuursvoorzitter Vivat Verzekeringen

2016

Bestuursvoorzitter van pensioenuitvoerder APG

Gerard van Olphen

FOTO: PETER STRELITSKI VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

in de kroegvoetbal hebben zitten kijken. En toevallig was afgelopen weekend een oefening met onze IT-systemen gepland. Dat hebben we maar even uitgesteld.'

V De pensioenfondsen hebben flinke verliezen geleden vorige week. Komt dat nog goed dit jaar?

'De dekkinggraden hebben een tik gekregen. Ik verwacht dat de brexit ook op de middellange termijn de pensioenen nog zal raken, omdat de stabiliteit van de Europese economie een knauw heeft gekregen.'

V Pensioenfondsen wijten hun dekkingstekorten aan ECB-beleid. Is dat terecht?

'Het beleid van de ECB helpt niet, maar ook zonder ECB zou de rente nu laag zijn. In Europa krimpt de beroepsbevolking en de economische groei is laag.'

V Uw voorganger Dick Sluimers pleitte voor een hogere rekenrente. U denkt daar anders over?

'Ja. Als je de rekenrente verhoogt naar 4%, hoef je weliswaar niet meer te korten, maar dan is er straks ook niet meer voldoende

pensioen over voor jongeren.'

V Sluimers krijgt het verwijt de rente onvoldoende te hebben afgedekt bij ambtenarenfonds ABP.

'Achteraf praten is altijd gemakkelijk. Ik ga ervan uit dat de keuzes destijds oprecht en integer gemaakt zijn. Renteafdekking heeft ook een keerzijde. Als de rente de andere kant op beweegt, moet je veel onderpand geven. Daarbij profiteer je minder van een rentestijging.'

V U komt uit de verzekeringswereld. Hoe is het om in het andere kamp te zitten?

'Ik zeg wel eens: als klant zit ik liever bij een pensioenfonds en als aandeelhouder liever bij een verzekeraar. Pensioenfondsen zijn enorm klantgericht. Ze voeren alles wat sociale partners afspreken automatisch uit. Commerciële partijen gaan eerst een businesscase maken om te zien of het genoeg oplevert.'

V Wat wilt u bereiken bij APG?

'Op hoofdlijnen drie dingen: we moeten eraan toe dat deelnemers op dagbasis hun pensioen kunnen volgen. Daarnaast moet het vermogensbeheer worden aangepast aan de situatie en eisen van deze tijd. De afgelopen dertig jaar zijn er ondanks de crisis mooie beleggingsresultaten gehaald, maar het is de vraag of we dat op dezelfde manier kunnen blijven doen. Ik verwacht dat we meer rechtstreeks in de economie moeten gaan investeren, bijvoorbeeld in infrastructuur, om dezelfde rendementen te kunnen blijven halen op een verantwoorde manier. En het verandervermogen van APG moet omhoog om mee te kunnen gaan met de veranderingen die ons te wachten staan.'

“

‘Als klant zit ik liever bij een pensioenfonds en als aandeelhouder liever bij een verzekeraar’